

SON REÇETE

Nükleer bir savaş önlenemezse, insanlık en son salgını görmüş olacaktır. "Son Reçete"miz, nükleer silahsız bir dünya kurulması içindir.

NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANI SAYI : 3 ŞUBAT 1988 FİYATI : 500.-TL.

Nükleer Savaşa Karşı Hekimlerin Yeni Girişimi: DENEME YASAĞI KAMPANYASI

"Sınırlı Deneme Yasağı Anlaşması"nın 25. yıldönümü dolayısıyla başlatılan kampanyaya, dünyadaki kuruluşlar, çeşitli etkinliklerle katılacaklar

NÜKLEER Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği (IPPNW), "Sınırlı Deneme Yasağı Anlaşması"nın 25. yıldönümü dolayısıyla, 1988 yılı başında dünya çapında bir kampanya başlattı. "Ateşkes 1988/Deneme Yasağı Dünya Kampanyası" adıyla başlatılan uluslararası düzeydeki bu büyük etkin-

liğe, IPPNW'nin 160 ülkedeki üye kuruluşları katılacak. Aynı zamanda Hiroşima'ya atom bombası atılışının da yıldönümü olan "5 Ağustos Uluslararası Deneme Yasağı Günü"nde, tüm barışseverler bir araya gelerek, dünyamızın nükleer bir felâketten korunması yolundaki çabalarını birleştirecekler.

BU SAYIDA:

- İkinci yılın başında yeni görevlerimiz...

Prof. Dr. Leziz ONARAN
NÜSHED Genel Başkanı

3. sayfada

- SHP Grup Başkanvekili Deniz Baykal'la Söyleşi

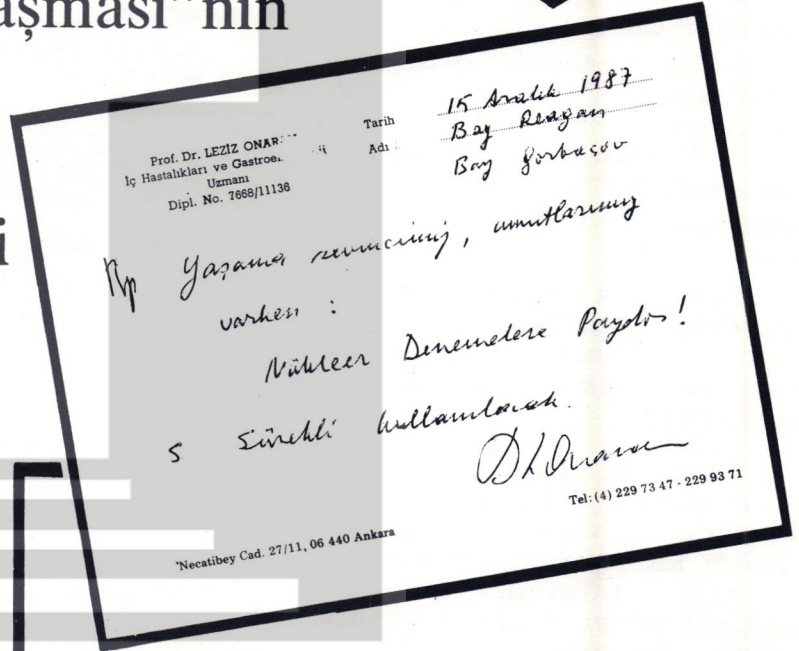
6 ve 7. sayfalarda

- "Karanlık Bir Çağda"
Prof. Dr. Robert J. LIFTON

8 ve 9. sayfalarda

IPPNW Genel Yönetmeni Bill Monning imzasıyla bütün üye kuruluşlara gönderilen Genelge'de, ABD ve SSCB hükümetleri arasında bir süre önce Washington'da imzalanan "tarihsel anlaşma"nın, nükleer savaşa karşı hekim hareketinin amaçları doğrultusunda önemli bir adım olduğu vurgu-

"Yaşama sevincimiz ve umutlarımız varken..."

"Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği'nin Uluslararası Konseyi, insan sağlığına yönelik en büyük tehdidi durdurmak amacıyla, 27 Mayıs 1986 tarihinde bir "Tıbbi Reçete" örneği kabul etmişti. IPPNW'nin "Deneme Yasağı Dünya Kampanyası" dolayısıyla güncellenen ve özel bir önem kazanan bu "Reçete"nin değişik örnekleri, bütün dünyada doktorlarca ABD ve SSCB önderlerine gönderiliyor. Türkiye'de, nükleer denemelerin durdurulmasını isteyen ilk reçete, NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran tarafından yazıldı. "Yaşama sevincimiz ve umutlarımız varken: Nükleer denemelere paydos!" belgisini benimseyen meslektaşlarımızın, reçete örneklerini, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği (NÜSHED), Necatibey Caddesi, No. 27/11, Ankara" adresine göndermelerini bekliyoruz.

landı. "Eğer IPPNW'ye üye kuruluşların, nükleer savaşın tıbbi sonuçlarına ilişkin kararlı ve etkili çalışmaları olmasaydı, bu anlaşma gerçekleştirilemezdi" denilen Genelge'de, daha sonra "Dünya Deneme Yasağı Kampanyası" konusunda bilgi verildi.

NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, tüzükleri içiş-

leri Bakanlığı'nca onaylanmadığı için IPPNW'ye henüz üye olamadıklarını, ancak amaçlarını benimsedikleri bu örgütün etkinlikleri doğrultusunda Türkiye'de de çalışmalar yapacaklarını söyledi. "Uluslararası Deneme Yasağı Günü"nüün yığinsal bir katılımı kutlanması için, NÜSHED'in önümüzdeki günlerde geniş kapsamlı bir izlenince hazırlaması bekleniyor. □

Bir kez daha anlıyoruz ki, haklıyız...

İkinci sayımızın elinize ulaştığı Ocak ayında ve sonrası günlerde, gündelik basın, haftalık haber dergilerinin, aylık yayın organlarının gündemini, hemen hemen "Nükleer Silahlar ve Türkiye" belirliyordu. Birkaç örnek verelim:

— "İncirlik patlamaya hazırlanıyor" (24 Ocak 1988, Nokta).

— "INF görücüye çıkıyor" (25 Ocak 1988, Söz).

— "5 milyar dolarlık yeni silah" (15 Ocak 1988, Cumhuriyet).

— "Nato bizi ne kadar koruyacak?" (14 Ocak 1988, Cumhuriyet).

Bütün bu çarpıcı manşetler, sevgili **Can Yücel**'in bir dizisini anımsattı bizlere ve "bir kez daha anladık ki, haklıyız".

Haklıyız, nükleer savaş tehlikesini haykırmakta... Haklıyız, nükleer bombaların tehdidi karşısında, gerçek güvencenin bilinçli, dinamik halk yığınları olduğuna inanmakta... Ve gururluyuz, Türkiye'li "nükleer savaşa karşı hekimler" olarak, dünya barışına omuz vermekten...

Sizlere daha güzel, daha doyurucu, içerik ve biçim açısından daha zengin bir "SON REÇETE" ulaştırmanın yolunun, sağlıklı ve kalıcı bir iletişimi gerçekleştirmekten geçtiğini biliyoruz. Dileğimiz; eleştirilerinizi, önerilerinizi, yazılarınızı

zı iletmeniz... Abone olmanızı ve çevrenizi de "SON REÇETE"yle tanıştırmanızı istiyoruz sizden...

Dayatılan ekonomik politikanın kaçınılmaz sonucu olan kâğıt fiyatları ve öteki giderlerdeki artışın, yayın dünyamızı şaşkına çevirdiği, yayın organlarının mali nedenlerle art arda kapandığı bir ortamda, "SON REÇETE"nin yaşamını sürdürmesi, sizlerin ilgi ve desteğiyle olanaklıdır.

Tehlike kapıda... Nükleer savaşın sağ-solu yok!

Geride bıraktığımız 1987 yılının son ayında, orta crinli nükleer silahların yok edilmesi amacıyla ABD ve Sovyetler Birliği önderleri arasında imzalanan tarihsel anlaşma, bütün dünyada sevinçle karşılandı. Ne var ki, bu anlaşma henüz taraf ülkelerin ulusal meclislerinde onaylanmadan, "Avrupanın güvenliği" gerekçesiyle, yeni silah türlerinin geliştirilmesi gündeme geldi. ABD'nin başını çektiği bu projelerin gerçekleştirilmesinde, Türkiye'ye de bir "NATO ülkesi" olarak yeni roller

verilmek isteniyor. Çeşitli yalanlamalara karşın, bu konuda önemli gelişmelerin yaşandığı, basına yansıyan haberlerden de anlaşılıyor. Siyasal partilerin yeterli duyarlılığı göstermediği bu gelişmelerle ilgili olarak, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, 8 Ocak günü Ankara'da bir basın toplantısı düzenledi ve kamuoyuna uyarıcı olmaya çalıştı. Bu toplantıda dile getirilen görüşleri içeren "Basın Açıklaması"nın tam metni aşağıda veriyoruz.

İnsanlık kadar sivilize edilmiş bir toplumun, nükleer silahları kullanması, insanlık onuruna aykırıdır. Nükleer silahların kullanılması, insanlık onuruna aykırıdır. Nükleer silahların kullanılması, insanlık onuruna aykırıdır. Nükleer silahların kullanılması, insanlık onuruna aykırıdır.

kili **Deniz Baykal**. Baykal'la yapılan söyleşi, güncel planda nükleer silahlanma, Türkiye'nin konumu ve sivil toplum kuruluşlarına SHP'nin bakışını kapsıyor...

Bu sayımızla birlikte, NÜSHED de ikinci yılına girmiş bulunuyor. Bu nedenle, "Günün Konusu"nda, Dernek Başkanımız **Prof. Dr. Leziz Onaran**'ın, bir yılımızı değerlendiren yazısı yer alıyor.

Bu arada, geçen sayımızda yer darlığı nedeniyle yayımlayamadığımız IPPNW'nin tarihçesine ilişkin yazı dizisini yeniden başlatıyoruz.

"BİLİM" sayfamızda ise, bu sayıdan başlayarak, "**Son Salgın**" (Last Epidemic) adlı yapıttan bölümler sunacağız.

Gelecek sayıya kadar hoşça kalın. □

SON REÇETE

SON REÇETE
(LAST PRESCRIPTION)
NÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN HEKİMLER DERNEĞİNİN AYLIK YAYIN ORGANI
NÜSHED Yönetim Kurulu Adına
Sahibi : Prof. Dr. Leziz ONARAN

Sorumlu Yönetmen : Dt. Nurettin ÖZŞUCA

Teknik Yönetmen : Attilâ AŞUT

Adres : Necatibey Cad. No : 27/11

06440 ANKARA Tel : 229 73 47

Abone Koşulları : Yıllık 5.000.-TL.

Hesap No : T. C. Ziraat Bankası

Necatibey Şubesi, 30440/38

Ofset Hazırlık : GRAFİK A 2310053

Baskı : Eser Matbaacılık Ltd. Şti.

BULLETIN OF THE ASSOCIATION OF PHYSICIANS FOR THE PREVENTION OF NUCLEAR WAR (IN TURKEY)

OKURDAN...

Mektuplarınızı bekliyoruz

"SON REÇETE" dergisi, bu köşeyi okurlarından gelecek mektuplara ayırdı. Ancak, daha çok okur mektubuna yer verebilmemiz için, yazılarımızın olabildiğince kısa ve öz olması diliyoruz. Mektuplarımız, dergiye ilişkin olabileceği gibi, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği"nin ilgi alanına giren konuları da kapsayabilir. Eleştiri ve önerilerinizden yararlanacağımızdan kuşkunuz ol-

masın.

Amacımız ve dileğimiz, daha güzele ve olumluya birlikte düşünerek, araştırmak, üretmek ulaşmak... Bütün barış savaşçıları, bu ortak çabaya aktif olarak katılmaya çağırıyoruz. Sesimiz, birlikte daha gür çıkacaktır.

Yazılarınızı, mektuplarınızı bekliyoruz.

Haydi görev başına!... □

İkinci yılın başında yeni görevlerimiz

Prof. Dr. Leziz ONARAN

(NÜSHED Genel Başkanı)

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği (NÜSHED), 25 Şubat'ta bir yaşını doldurdu. Gerçi bu bir yılın beş ayı (30 Nisan—30 Eylül 1987), yasa yorumu yüzünden buzdolabında geçti. Gene de takvim yılı olarak durumumuzu gözden geçirmek ve bu ilk yıldönümünde düşüncelerimizi sunmak istedik.

Çelişkili bir dünyada yaşıyoruz... Bir yanda çeşitli dogmaların sürdürmek ya da kurmak istediği baskılar, bir yanda olabildiğince zenginleşmek için elinden geleni ardına koymama davranışları (örneğin Avustralya'da iktidar partisi, Pasifik Okyanusu'nda denemelerin yapılamayacağı bir 'nükleersiz bölge' yaratma amacını programına alıyor, ama denemelerini o bölgede yapan Fransa'ya uranyum satıyor!). Kendi sınırları dışındaki açlara, hastalıklılara, felâketzedelere dayanamayanlar, yardıma koşanlar, onlar için kampanya açanlar, birlikte yaşadıkları yurttaşlarına o kadar cömert olamıyorlar (bir tür sosyal presbiyopi). Çeşitli yönetim biçimlerindeki devletler, bir yandan içişlerine dışardan karışılmasını istemiyorlar, ama kendilerini başkalarının işlerine karışmakta özgür görüyorlar. Bu yolda sonsuz örnek verilebilir. İletişim araçlarının olanca sokulabilirliği karşısında, bizim bu çelişkilerden soyutlanabilmemiz düşünelim.

Demokratik yönetim biçimini benimsemiş olan ulusumuz, gerekli eğitim düzeyinden yoksun olmasına karşılık, tarihsel kültürü sayesinde ayağını yere sağlam basmaktadır. Bu bilinç ışığında, dünyanın demokrasi yolundaki uluslarına verilen haklar, ulusumuza da yararır.

**Amacımız,
nükleer
silahlardan
arındırılmış,
güvenli ve
yaşanası
bir dünyanın
yaratılması
savaşımına,
Türkiye'deki
sağlık emekçileri
olarak katkıda
bulunmaktır**

ABD ile Sovyetler Birliği arasında nükleer silahlar konusunda yakında varılan uzlaşma, basınımıza da yansıdı. Nükleer savaş sorunu, daha önceleri gündeme alınamayan, alınmasına izin verilmeyen özellikleriyle ortaya çıktı. "Panik yaratılma" korkusu aşıldı. Bundan sonra üzerinde dur-

NÜSHED'İN SERÜVENİ

Nükleer savaşa karşı hekim

Nükleer savaş gibi "hassas" bir konuda yapılacak açıklamalarda "kamuyunda panik yaratılabileceği", ayrıca tüzüğünde belirtilen amaçlar ve dernek kurucuları yönünden "kurulması yasaklanmış derneklerin sayılacağı" one sınırlarak, Ankara Valiliği'nce 30 Nisan 1987 günü çalışmalarını durdurulan Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği (NÜSHED), Ankara 5 No'lu İdare Mahkemesi'nin yürütmeyi durdurma kararı vermesi üzerine etkinliklerine yeniden başladı. Bu arada, Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nca Dernek yöneticileri hakkında açılan soruşturma da "takipsizlik"le sonuçlandı. Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği'nin çalışmalarının Ankara Valiliği'nce durdurulması, çeşitli uluslararası kuruluşlara tepkiyle karşılandı. Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği (IPPNW) Yürütme Kurulu, Türkiye'deki nükleer savaş karşıtı hekim grubunun desteklenmesini kararlaştırırken, Birliğin Amerikalı Ortak Başkanı Prof. Dr. Bernard Low'nun da 14 Eylül'de Başbakan Turgut Özal'a bir mektup göndererek, "Dernek çalışmalarını durdurma kararının gözden geçirilmesini" istedi. Bu arada, IPPNW'nin Avrupa Sorunlusu Dr. Mercy Heatley ile İngiltere Tabipler Birliği Başkanı Dr. Donald Mason da çeşitli girişimlerde bulundular. Aşağıda, NÜSHED'in bir yıllık öyküsü özetleniyor.

Kona adı NÜSHED olan Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği'nin kuruluş çalışmaları, 1986 yılının son aylarında başladı. Yurdun çeşitli yerlerinde çalışan hekim, diğ. hekim, veteriner hekim, eczacı ve öteki sağlık emekçilerinden bir grup, kuruluş hazırlıklarını hızla tamamladı.

BASKILAR BAŞLIYOR

Derneğin kuruluş sürecinde uç veren çeşitli baskılar ve engelleme girişimleri, NÜSHED tuzelculuk kazandıktan sonra da artıksız sürdüldü. Bu baskılar Ankara Valiliği'nin, "Dernek çalışmalarını dur-

mamız gereken nokta, nükleer savaş yolunun, nükleer denemelerden geçtiğidir. Görünüşte "caydırıcı" olan nükleer silahlar, doğuşlarını, gelişmelerini denemelere borçlu. Denemeler ise dünyamızı, genel barış içinde yaşadığımız dönemde bile, nükleer döküntülere "mahkûm" ediyor. Bu çelişkiyi, "katlanılabilir" başka çelişkilerden ayrı tutmak gerekmektedir.

"Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği" (IPPNW) de bu düşünce aşamasındadır. Hekim üyesi 170 bini bulan, 60 ülkenin oluşturduğu bu en büyük hekim kuruluşu, çeşitli barışçı ve eğitici yöntemlerle çalışmaktadır. "Çift başkanlık" sistemi benimsenmiştir ve başkanlıkları, IPPNW'nin kurucuları olan ABD ile Sovyetler Birliği'nden hekimler, birlikte yürütmektedirler. Başkan yardımcılıkları, bayrak yarışı gibi, başka ülkelerin hekimlerince üstlenilmektedir. Hükümetler ve yönetimler dışı olan bu kuruluşun temel amacı, nükleer silahlara ve denemelere karşı çıkmaktır.

Bugün varılan bir başka nokta, nükleer tehlikenin, yalnızca ABD ile Sovyetler Birliği'nden kaynaklanmadığıdır. Kimi başka devletler de nükleer gücü ellerinde bulundurmaktadır. Ruh sağlığı yerinde olmayan kimi yöneticilerin, yüzyılımızda dünyaya neler çektiirdiği unutulmamalıdır. Artık başka çılgınlıklara —hem de insan türünü "bozmak"la sonuçlanacak çılgınlıklara — yer verilmemelidir.

Bugün, 49'u kurucu, 81 üyemiz var. Bu sayı, her geçen gün artıyor. Yeni çalışma döneminde daha çok meslektaşımızla, sağlık emekçisine ulaşmak için çaba göstereceğiz. Amacımız, nükleer silahlardan arındırılmış, güvenli ve yaşanası bir dünyanın yaratılması savaşımına, Türkiye'deki sağlık emekçileri olarak katkıda bulunmaktır. Bu çabaya katılmak isteyen tüm meslektaşlarımızı aramızda görmek, bizleri sevindirecektir.

Kuruluşumuzun yıldönümünü, bu duygularla ve umutla kutluyoruz. □

Avustralya'dan bir heyet, NÜSHED'i ziyaret etti

● Öteki kuruluş yöneticileriyle de görüşen heyet üyeleri, "Bizim ülkemizde çok geniş bir barış hareketi var" dediler

Avustralya barış hareketinden 4 kişilik bir heyet, 29 Ocak 1988 Cuma günü, NÜSHED'i ziyaret ederek, Dernek Yönetim Kurulu üyeleriyle görüştü. Ülkelerindeki çeşitli kuruluşları temsilen Türkiye'ye gelen ve bu arada DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk, Türk Tabipleri Birliği Merkez Konseyi, İnsan Hakları Derneği, Ankara Tabip Odası'nın yanı sıra kimi parlamenterlerle de görüşen heyet, şu kişilerden oluşmaktaydı: Dr. Stefania Siedlecky (Kadın-Doğum Uzmanı), George Georgeus (Eski Senatör),

Robert Cavanagh (Avukat), Kym Stevens (Gazeteci).

Avustralya'da özellikle barış, nükleer savaş ve insan hakları konularıyla yakından ilgilendiklerini belirten heyet üyeleri, ülkelerinde çok sayıda Türk işçisinin çalışmakta olması nedeniyle, Türkiye'nin sorunlarına yakınlık duyduklarını söylediler.

Görüşme sırasında NÜSHED yöneticilerinden bilgi alan heyet üyeleri, bu arada Avustralya'daki barış hareketleri konusunda özetle şu açıklamalarda bulundular:

"Ülkemizdeki dış hekimleri, doktorlar, psikologlar, bilim adamları vb. meslek gruplarının örgütleri arasında gerçek bir bağ var. Avustralya'da nükleer savaşa karşı savaşım yürüten yerel kuruluş, Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği (IPPNW)'ne üye. Ayrıca, antinükleer etkinlik gösteren bir siyasal partimiz var. Bu parti şu anda 2 senatöre sahip. Bunların yanı sıra, çok sayıda barış kuruluşu etkinlik gösteriyor. Avustralya'da çok geniş bir barış hareketi var. Örneğin, Sidney, Melburn gibi büyük kentlerde 1 milyonluk gösteriler oluyor. Dinsel bayramlarda da ülke çapında barış gösterileri yapılıyor. Pasifik'te nükleer denemelere karşı çıkıyoruz. Ayrıca, nükleer güç ve araç kullanılması girişimlerine karşı ülke genelinde protestolar örgütleyiyoruz. Özellikle hekimlerin barış hareketlerine katılmaları çok önem taşıyor. Çünkü, hekimlerin kamuoyunda, öteki meslek üyelerinden daha büyük saygınlıkları ve güvenilirlikleri var." □

NÜSHED, TÜZÜĞÜNÜN ONAYLANMASI İÇİN VALİLİĞE BAŞVURDU

"Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" (NÜSHED) yöneticileri, uzun süreden beri sürüncemede bırakılan Dernek Tüzüğü'nün onaylanması için Ankara Valiliği'ne başvurular. Yöneticiler adına Dernek Vekili Av. Tezcan Çakır imzasıyla Ankara Valiliği'ne gönderilen 7 Ocak 1988 günlü dilekçede, NÜSHED hakkında Valilik'çe daha önce alınmış "faaliyetten men" kararının İdare Mahkemesi'nce kaldırıldığı, ayrıca Ankara Cumhuriyet Savcılığı'nın "takipsizlik" kararı verdiği anımsatılarak, Dernek tüzüğü'nün yayımlanabilmesi için onaylanması istendi.

Dilekçede özetle şöyle denildi:

"Anılan iki yargı kararı dikkate alınarak, Dernek faaliyet ve genel kurulunun gerçekleştirilebilmesi için, Dernek tüzüğü'nün makamınızca onaylanıp tarafımıza gönderilmesi, 2908 sayılı Yasanın 10. ve 13. maddelerinin hükmü gereğidir." □

● AVUSTRALYALI KONUKLAR NÜSHED'DE

Avustralya'dan gelen barış savaşçısı konuklar, NÜSHED'i ziyaretleri sırasında...

19 MAYIS ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ELEMANLARI, NÜSHED ÜYESİ OLABİLECEK

Yükseköğretim kurumlarında çalışanların derneklere üyeliğini Rektörlük iznine bağlayan YÖK Yasası hükümleri gereğince, Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, bütün üniversite rektörlerine bir yazı göndererek, öğretim elemanlarının NÜSHED üyeliğine izin verilmesini istedi.

Leziz Onaran'ın yazısına ilk yanıt, Samsun 19 Mayıs Üniversitesi'nden geldi. Rektör

Yardımcısı Prof. Dr. Naci Gürses imzasıyla 31.12.1987 gün ve "SR. 184-01953" sayılı yazıda, kişisel olarak başvuran öğretim elemanlarına Rektörlük'çe izin verilebileceği bildirildi.

19 Mayıs Üniversitesi Rektörlüğü'ne teşekkür ederken, öteki üniversitelerimizden de aynı anlayışı beklediğimizi belirtmek istiyoruz. □

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAMSUN

31.12.1987

68100 Kurupelit - SAMSUN
Tel : (0363) 1940 - 1940
Başofis : 1900 (48 İZAK)
Telefax : 19706
Rektörlük : SR.184-01953

MÜKLEER SAVAŞIN ÖNLENMESİ İÇİN
HEKİMLER DERNEĞİ BAŞKANLIĞINA
NECATİBEY CAD. NO : 27/11
06444-ANKARA

İlöl : 23.12.1987 tarihli yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda belirtilen Derneğiniz Üyelik konusunda, Üniversitemizden ferdi olarak müracaat eden öğretim elemanlarına Rektörlüğümüzce izin verilebilecektir.

Bilgilerinizi rica ederim.

REKTÖR ADINA.

Prof. Dr. Naci GÜRSES
Rektör Yardımcısı

● 19 Mayıs Üniversitesi Rektörlüğünün Yazısı...

IPPNW 1. KONGRESİ

(20 - 25 Mart 1981)

(Derleyen: Dr. Özen AŞUT)

IPPNW'nin Birinci Kongresi'ne katılanları bir araya getiren düşünce, hekimlerin, insanlığın geleceğine ilişkin sorumluluk duygularıydı. Tıp tarihinde ilk kez, 12 ülkeden 70 kadar tıp araştırmacısı ve hekim, Washington DC yakınlarında küçük bir yer olan Airlie'da, nükleer savaşla ilgili nesnel bilimsel verileri ve nükleer savaşın olası sonuçlarını tartışmak üzere toplandı.

Kongre'nin yapıldığı tarihte, siyasal durum gergindi. Kimi Amerikan çevreleri, "bazı şeylerin barıştan önemli olduğunu", "bir nükleer savaşın kazanma olasılığı bulunduğunu", "sınırlı bir nükleer savaş yapılabileceğini" savunuyor, bu yönde propaganda yapıyorlardı. Buna karşılık Kongre delegeleri; nükleer savaş teknolojisi ve hazırlıklarına büyük fonlar ayrılırken, milyonlarca insanın açlık ve çeşitli hastalıklarla karşı karşıya kaldığına, tıbbi ayrılan harcamaların nükleer savaş için harcananın çok küçük bir yüzdesini oluşturduğuna dikkati çektiler.

Birinci Kongre, nükleer savaşın sonuçlarına ilişkin ilk belgeleri ortaya koydu. Bu belgeler daha sonra, Olof Palme'nin başkanlığını yaptığı "Silahsızlanma ve Güvenlik Komisyonu" gibi resmi olmayan uluslararası kuruluşlar ile, Birleşmiş Milletler ve Dünya Sağlık Örgütü gibi resmi organların karar metinleri için kaynak oluşturular.

Kongre'ce kabul edilen memorandum, bir milyonluk bir kent üzerinde patlayan 1 MT'lik atom bombasının tıbbi sonuçlarına ilişkin özgün veriler içeriyordu. Bu veriler, dehşet yaratan bir tablo çiziyordu: Durumun üzücülüğü, yalnızca hemen ölecek 300 bin kişi nedeniyle değildi. Yüzler, binler ve milyonlarca yaralı, radyasyonlu insana, tıbbin verebileceği hiçbir etkili yardım olamayacaktı. Tıbbi yardım göremeyen yaşayanlar, ölenlere imreneceklerdi. Bu sonuç, geniş kamuoyu üzerinde özel ve güçlü bir etki yarattı.

Değişik ulus, din, siyasal inançtan Kongre delegeleri, ilgi ve kaygılarını, ABD ve SSCB önderlerine oybirliğiyle yaptıkları bir çağrıyla söyle dile getirdiler:

- "Nükleer savaş, —ilgili ya da ilgili olmayan— tüm uluslar için çok önemli ve uzun süreli tıbbi sonuçlara yol açacak büyük bir felâkettir."
- "Bu felâket ilk önce, onlarca, yüzlerce milyon insanı öldürecektir. Nükleer radyasyonla yaralanmış ve yanmış durumdaki yaralılar, etkili tıbbi bakım, su ve besin yokluğu sonucu, yavaş bir ölüm yavaşlığıyla baş başa kalacaklardır."
- "Nükleer savaşın sonuçları, daha sonraki kuşakları ve çevreyi, bilinmeyen bir süre için etkilemeyi sürdürecektir."
- "Bilim ve teknik, kitle kıyımına yönelik en öldürücü silahları, yönetmekte olduğunuz iki ulusun ellerine vermiştir. Bugünün ve geleceğin kuşaklarının çıkarları, bir nükleer savaşın kaçınılmasını gerektirmektedir."
- "Tıbbi sonuçlar bize, her biçimde ve her ölçüde nükleer silah kullanımından kaçınmak gerektiğini göstermektedir. Bu amaç için, size en içten desteğimizi öneriyoruz."

Kongre delegelerinin hükümet başkanlarına

ve Birleşmiş Milletler'e yaptığı bir başka çağrıda ise, "Hiçbir amaç, Dünya üzerinde uygar yaşamın sürdürülebilmesi için gerekli koşulların korunmasından daha yaşamsal olamaz" deniyor ve en büyük önceliğin, nükleer savaş tehdidinin ortadan kaldırılmasına verilmesi isteniyordu.

Birinci Kongre delegeleri, IPPNW'nin başarılı olabilmesi için, mesleğimizin büyük çoğunluğunun katkılarının önemini kavrayarak, dünya hekimlerine şu çağrısı yaptılar:

"Mesleki sorumluluğumuz; nükleer silah kullanımının olası sonuçlarını değerlendirmek için bizleri bir araya getirmiştir.

Nükleer savaş ve gezegenimizde yaratacağı etkilerle ilgili verileri, açık tartışmalarla değerlendirdik. Vardığımız sonuç kaçınılmazdı: Bir nükleer değişimin acımasız sonuçları olacaktı.

Kimse, nükleer tehlikeye kayıtsız kalamaz, çünkü bu tehlike, yüzlerce milyon insanı ilgilendirmektedir. Hekimler olarak, koruyucu hekimliğin temel ilkesini yaşama geçirmeliyiz: En büyük tehlikeyi önlemek!.. Bu uğraşta sizin de yardımınız gereklidir. Bunun için size önerimiz:

1. Kendinizi, meslektaşlarınızı ve kamuoyunu, nükleer savaşın tıbbi sonuçları hakkında bilgilendirin.
2. Meslek kuruluşlarının toplantılarında, özel sempozyumlarda ve konferanslarda, nükleer savaşın tıbbi sonuçlarını tartışın.
3. Tıbbi yayınlarda ve uzmanlık dergilerinde, nükleer silah kullanımının tıbbi sonuçları hakkında makaleler yayımlayın.

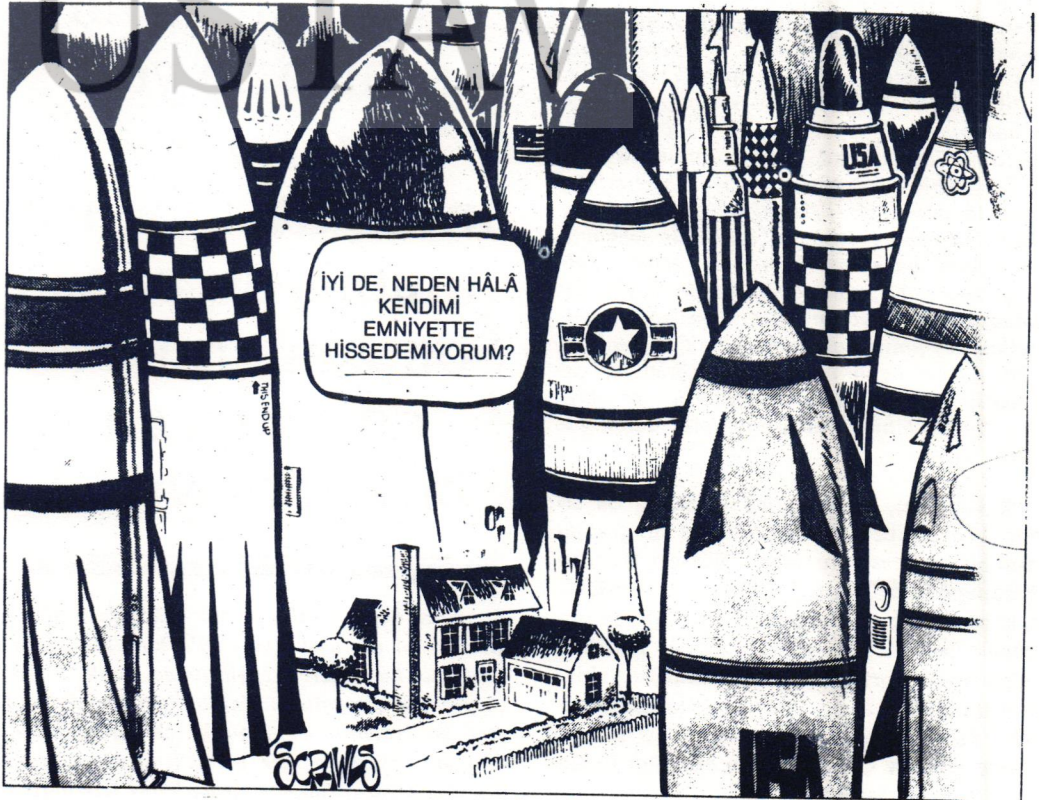
- 4. Tıp öğrencilerine ve topluma, nükleer savaşın tıbbi sonuçlarını anlatın.
- 5. Bilginizi ve etkinizi, nükleer savaşın önlemek için hekim hareketini güçlendirmek için kullanın."

IPPNW Birinci Kongresi, dünya üzerindeki yaşam için bir 'cenaze töreni' değildi. Memorandumun, "savaşın insan aklında başladığı, ancak aynı zamanda savaşın önleyebilme yeteneği olduğu" yolundaki sözleri, yeryüzünde yaşama olan inancın açıklanmasıydı.

Birinci Kongre'den kısa bir süre sonra, Amerikan Tabipleri Birliği, "hekimlerin, hastalarını nükleer savaşın tıbbi etkileri konusunda eğitmesinin mesleki bir görev olduğu"nu kabul eden bir karar aldı. Birinci Kongre'den sonra 1981 yılı içerisinde, aralarında ABD, İngiltere, Kanada, Japonya, Federal Almanya Cumhuriyeti ve SSCB'nin de bulunduğu 31 ülkede, nükleer savaşın önlemek için ulusal hekim hareketleri oluştu.

IPPNW kurucularının temel mesajı, yerine ulaşmıştı... □

— SÜRECEK —

SHP Grup Başkanvekili

DENİZ BAYKAL

Bu ayın konuğu, SHP Grup Başkanvekili, Antalya Milletvekili Deniz Baykal. Yayın Kurulu'muzdan Dr. Er - can Kesal, Baykal'la "Nükleer savaş tehkilesi, ülke - mizin konumu, sivil toplum kuruluşları" nı konu alan bir görüşme yaptı. Aşağıda, bu söyleşiyi sunuyoruz.

● Sayın Baykal, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği" olarak şu anda, yasal yükümlülüklerini yerine getirmenin ve aklanmanın da verdiği ivmeyle, yeni ve ses getiren etkinlikleri yaşama geçirmeye çalışan, aylık yayın organını çıkarmaya başlayan, 81 üyeli, gittikçe gelişen ve büyüyen bir derneğiz. Derneğimiz ve genelde sivil toplum kurumları konusundaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

DENİZ BAYKAL: Efendim, ben önce teşekkür ederim... Bu konularda görüşme gereği hissettiğiniz ve bizimle temas kurduğunuz için! Gerçekten teşekkür ederim ve ayrıca kutlarım da. Çünkü böylesine önemli ve devasa bir sorun karşısında şimdiye kadar Türkiye'de bir örgütlenmenin ortaya çıkmamış olması, Türk toplumunun bu soruna karşı mutlak bir kayıtsızlık içinde olduğu izlenimini verecek bir tavrda gözükmesi, gerçekten üzüntü verici bir olaydı. Bugün dünyanın her yerinde, her siyasal rejimde, nükleer tehlike karşısında şu ya da bu biçimde bir duyarlılık, örgütlenme ve kamuoyu ortaya çıkıyor... Türkiye'de bunun çıkmamasını anlamak mümkün değildir. Toplumun sivil örgütlenmesi bakımından, dünya sorunlarını kavramaktaki düzeyi bakımından, demokratik yapılaşması bakımından böyle bir tablo üzüntü vericidir. Girişiminiz, gerçekte böyle bir ilgisizliğin bulunmadığını, ülkede yaşayan insanların, durumun farkında olduklarını, bu sorun karşısında çeşitli tepkileri geliştirmek, örgütlenmek tercihi içinde olduklarını ortaya koymuştur. Demokratik gelişimimiz bakımından, Türkiye'deki siyasal bilincin düzeyi bakımından umut verici bir gelişmedir. Çok yerinde ve sevindirici bir olaydır... Bütün bunları memnuniyetle karşılıyorum.

● Efendim, Dernek olarak, bugün 60 ülkede 170 bin hekimin üye olduğu tıp gruplarının bir federasyonu olan "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği"ne katılmak amacıyla gerekli girişimlerde bulunmak üzereyiz. Bu arada, yalnızca ABD'de, çeşitli meslek gruplarının oluşturduğu yaklaşık 4 bin 500 nükleer savaş karşıtı örgütün olduğu da bilinmekte... Dünyadaki bu tür örgütlerin yeri ve çalışmalarının etkinliği konusunda neler söyleyebilirsiniz?

DENİZ BAYKAL: Dünyanın her yerinde, böylesi örgütler oldukça etkili çalışmalar yapıyorlar ve oldukça başarılı noktalara doğru işleri götürüyorlar... Son "doruk toplantısı"nda, orta menzilli nükleer silahların tasfiyesine dönük antlaşmanın arkasında, bu sivil örgütlerin yıllardan beri sürdürdükleri sistemli çabaların yarattığı duyarlılık çok büyük rol oynamıştır. Yani süper güçlerin yöneticileri, toplumda giderek yükselen bu anlayışa direnme olanağını bulamaz olmuşlardır. Bir başka deyişle, insanlığın vicdanı, insanlığın ortak talebi dile getirilmiştir. Bu bakımdan büyük katkı söz konusudur. Bizim de bu hareketlerle irtibatlı birtakım kuruluşlarımızın ortaya çıkarması, ya olayı kavramamakla izah edilebilir, ya da bu sorunu kimsenin gereken ciddiyette görmediği değerlendirilmesine yol açabilir.

"Orta menzilli silahların yok edilmesi antlaşması, bence müthiş bir olay! Son günlerin, son dönemin en büyük olayı..."

Bunların hepsi yanlıştır. Bu bakımdan, hareketiniz iyi olmuştur ve böyle bir gelişmenin özellikle hekimlerce başlatılması, çok doğal ve yerinde olmuştur... Yalnız, işin burada kalmaması lazımdır ve tabii ki çocuğuyla, kadınıyla, erkeğiyle her meslekten insanların, insanlığın bu ortak sorununa karşı tepkilerini,

duyarlılıklarını geliştirmeleri lazımdır. Özellikle bugünlerde, içinde bulunduğumuz konjonktürde, nükleer sorunun Türkiye açısından ciddiyetle düşünülmesini gerektiren bazı işaretlerin varlığı söz konusu iken, daha hayati bir önem taşımaktadır varlığını...

● Sayın Baykal, "içinde bulunduğumuz konjonktür"den söz ettiniz. 1987'nin son günlerinde imzalanan INF antlaşmasıyla, orta ve orta-kısa menzilli nükleer silahların kaldırılmasının, NATO'nun güvenliği açısından Türkiye'nin önemini bir kat daha artırdığı belirtiliyor. Öncelikle bu antlaşmanın sonuçları konusundaki düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

DENİZ BAYKAL: Söz konusu antlaşma, bence müthiş bir olay!.. Son günlerin, son dönemin en büyük olayı!... Bu antlaşma, nükleer silahların tasfiyesi konusunda atılmış somut bir adımdır, büyük bir karardır. Aynı zamanda, doğru bir prensip tercihidir de... Demek ki, dünyayı yöneten insanlar, şu nitelikte ya da bu nitelikte, şu kategoride ya da bu kategoride nükleer silahlardan kurtulmak gerektiğini resmen ilan etmişlerdir. Ve bu konuda somut adım atmak gerektiğini kavramışlardır. Nükleer silahlanmanın arkasındaki güçler, nükleer silahlanmadan vazgeçme tercihini yüksek sesle ilan etme durumuna gelmişlerdir. Bu büyük ve çok sevindirici bir olaydır. Bu sürecin bir an önce tamamlanması gerekir. Tabii bu adımın atılması, başka sorunları da beraberinde getiriyor... Tasfiyesi kararlaştırılan silahlar, orta menzilli nükleer silahlar. Bu tasfiye, dünya barışını çok sağlam bir şekilde güvence altına alacak tertipler gerçekleştirilmeden, sadece bir silah türünün tasfiyesine dönük adım olunca, esas sorun çözülmüş olmuyor. Yani savunma ihtiyacı kendini hissettirmeye devam ediyor ve taraflar, blok savunma konusunda yeni arayışlarını sürdürüyorlar. Bu arada, belli bir kategorideki silahlar tasfiye edilirken, birtakım ülkelerde -kolektif savunma anlayışı içerisinde bir araya gelmiş ülkelerde- belli bir kesimde bir nükleer tutanmayı da davet ediyor. Bu, doruk antlaşması yapılmadan, Türkiye'ye kısa menzilli nükleer silahları yerleştirme konusunda NATO içinde bazı çalışmalar yapıldığı, bazı önerilerin Türkiye'ye götürüldüğü, bu konularda karar alma yetkisinin Türkiye'ye ait bulunduğu, ama kolektif savunmanın böylece daha güvenilir kılınabileceği değerlendirilmeleri ortaya atılmıştır...

● Ama bütün bunların, NATO'nun 1983'teki Montebello kararlarının aşama aşama gerçekleştirilmesi olduğu; Doğu Anadolu'daki nükleer topçu gücünün artırılması, F-16'lara nükleer yükümlülük verilmesi ve Lance füzelelerinin yerleştirilmesi gibi isteklerin, NATO tarafından ısrarla Türkiye'ye yöneltildiğini bili-

yoruz. Hatta "Murdoch Airospase Online" dergisinin araştırmasına göre, NATO'nun 1983 Montebello kararlarının Türkiye'ye yüklediği nükleer modernizasyon faturası, yaklaşık 5 milyar dolar. Bu konuda ne diyorsunuz?

DENİZ BAYKAL: Evet, evet, Montebello kararlarının bir parçası oluyor bunlar... Bu gündemeydi ama, doruktan sonra daha bir ciddiyet kazanmaya başladı. Şimdi, Türkiye üzerinde bu konuda ciddi bir talebin yürütülmekte olduğu kanısındayım. Bu konuda somut veriler yok ama, ben varsayabiliriz kanaatindeyim. Bloklar arasında orta menzilli nükleer silahlar kaldırıldıktan sonra, yeni bir denge arayışı kendini gösterecektir. Bu denge arayışının çeşitli boyutları var. Birisi konvansiyonel silahlarla ilgili... Konvansiyonel silahlarla ilgili belli çarpıklıkların bulunduğu açık ve çarpıklıkların kısa zamanda ortadan kaldırılması kolay değil. Bu tablo içinde, dengeyi yine bir ayağı kısa menzilli nükleer silahlarda olacak şekilde kurmak anlayışı, bir çözüm olarak kendini empoze ediyor. Bugün NATO içinde, NATO'nun konvansiyonel silahlardaki güçsüz tablosunu dengeleyici bir unsur olarak, NATO savunmasının kısa menzilli nükleer silahlarla takviyesi düşüncesi ön plana çıkıyor. Tabii bu da kendisini hemen, kanat ülkelerde hissettiriyor.

“Nükleer savaşa karşı bir hareketin, Türkiye’de özellikle hekimlerce başlatılması, çok doğal ve yerinde olmuştur”

● Sorunu, Türkiye açısından daha net bir biçimde koyalım isterseniz.

DENİZ BAYKAL: Türkiye bakımından olay şu: Kısa menzilli silahların, yani nükleer kısa menzillilerin menzili, azami 450-500 km. kadardır ve bunlar Türkiye'ye yerleştiriliyor. Türkiye, herhalde bunu gerektiğinde kullanmayı düşünerek yerleştiriyor kendi ülkesine... Yani, kendi kendinizi bir nükleer savaş alanı haline getirmeyi öngörüyorsunuz. Nükleer silah kime karşı kullanılırsa kullanılsın, aynı derecede yanlıştır, bunda hiç kuşku yok. Bu bakımdan, farklı bir anlayış içerisinde olduğum izlenimini vermek istemem. Benim, bir ulusal savunma mantığıyla koyduğum bu varsayımı paylaşmayan insanların, kendi mantıkları içinde dahi tutarlılıkları yoktur. Onu anlatmaya çalışıyorum... Yani, "ben nükleer silahı düşmana karşı kullanırsam mümkündür" diyebilen insan da bunu söylemek hakkına sahip değildir. Çünkü nükleer silah-

larla kendi ülkesini savaşın ortasına atıyor. Türkiye'yi nükleer bir savaş alanı haline getirmeyi öngörün herhangi bir savunma stratejisini kabul etmek mümkün değildir. Yani bu coğrafyayı rahatlıkla gözden çıkarabilecek, başka bazı savunma tertiplerinin gereği olarak bunu gözden çıkarabilecek bir strateji anlayışı içinde belki anlamı olabilir, ama bizim hedefimiz bu coğrafyayı korumaktır. Kolektif savunmanın içerisinde bu nedenle yer aldık. Bu coğrafyayı mahvetmeyi, hem de kuşaklar boyu mahvetmeyi göze alarak nasıl böyle bir savunma stratejisi çizilebilir?... Yanlıştır, çelişkidir, tutarsızlıktır... Bu ancak, dediğim gibi, başka bir stratejinin gereği olarak bize sunulabilir, bunu da bizim kabul etmemiz gerekir. Buna karşı toplumda sivil bir duyarlılığı, barışçı bir duyarlılığı geliştirmek görevimizdir. Demek ki birinci sorun: Kısa menzilli nükleer silahları Türkiye'ye yerleştirmek, kendi kendini vurmaya getiren bir stratejidir... İkincisi şudur: Türkiye'nin savunmasını nükleer silahlara dayatmayı kabul etmesi, ulusal bir savunma kavramından vazgeçmesi demektir. Çünkü nükleer silahlar üzerinde Türkiye'nin ulusal, bağımsız kontrolü yoktur... Monopolü yoktur... En fazla bunu paylaşması söz konusu olabilir, o paylaşmanın da ne ölçüde ciddi olacağı tartışmalıdır. Yani kendi ulusal amaçlarımız için bir nükleer savunma gücünü kullanmaya karar verme hakkımız yoktur. Öte yandan, savunmamızı nükleer silahlara dayatmayı kabul etmemiz, ulusal yönü ağır basan konvansiyonel silahlanmadan bir anlamda vazgeçmek anlamına gelir.

● Şimdi efendim, az önce siz de değindiniz, NATO'nun çok bilinen, temel bir görüşü vardır: "Varşova Paketi'nin konvansiyonel gücü karşısında NATO güçsüzdür. Bu nedenle nükleer füzelere sahip olmak zorundadır". Son INF antlaşmasıyla ortaya çıkan duruma göre de NATO, konvansiyonel gücünü, Varşova Paketi'ni dengeleyecek biçimde geliştirmek istiyor. Tüm bu panorama içerisinde Türkiye'nin alacağı en akılcı tutum sizce ne olmalıdır?

DENİZ BAYKAL: Şöyle anlatayım: Türkiye'nin savunma ihtiyacının boyutları vardır. Birisi NATO'nun içinde olmamız. Bunun yanı sıra, biz sadece bu anlayışla savunmamızı geliştirmek durumunda değiliz ki, bizim başka sorunlarımız da var. Hiçbir sorun için savunma gücümüzü kullanmayı istemeyiz ama, günün siyasal durumu budur. Kendi haklı taleplerimizi, meşru haklarımızı, ulusal bağımsızlığımızı güvence altına alacak biçimde kendimizi savunma imkânına sahip olmamız gerekiyor. Bu bakımdan çeşitli kaygı verici olaylar ortaya çıkabilir. Türkiye'nin ulusal savunma gereksinmesi vardır, en azından Yunanistan'la sorunlarımız vardır. Kullanma anlamında söylemek istemiyorum ama, en azından bir caydırıcılık ve denge unsuru olarak kullanabiliriz. Türkiye, savunmasını nükleer silahlara dayatmayı kabul edecek olursa, bu kesinlikle söz konusu olamaz. Çünkü herhangi bir komşumuzla nükleer savaş öngörmemiz mümkün değildir. Türkiye makul bir konvansiyonel gücü, ulusal meşru haklarını ve bağımsızlığını güvence altına alabilecek yeterlilikte oluşturmak zorundadır. Nükleer silahlanmanın, Türkiye'nin kendi denetiminde bir savunma gücünü bulundurma ihtiyacını engelleyici bir yönü vardır. Türkiye, nükleer silahların dışında, kendi ekonomik gücüyle orantılı, talepleriyle orantılı, söz konusu olabilecek tehditlerle orantılı, makul bir savunma gücünü geliştirmelidir. Ama bunun, mutlaka nükleer dışı silahlardan oluşması zorunluluğu vardır...

● Dile getirdiğiniz bu anlayış, SHP'nin, bir başka deyişle "Ana Muhalefet" in görüşü... Hükümetin tutumu konusunda ne düşünüyorsunuz?

DENİZ BAYKAL: Bizim anlayışımızın hükümete de egemen olacağını ümit ederim. Bugüne kadar bunun tersi bir işaret görmedik. Bunu memnuniyetle karşılıyoruz. Bu konuda herhangi bir tereddüdün, çeşitli baskılar karşısında bir tavır değişikliğinin ortaya çıkması için, hepimize, bu tavır pekiştirmeye yönelik görevler düşüyor. Ayrıca, nükleer silahlar konusunda yapılan antlaşma şunu göstermiştir ki, yakında nükleer silahlarla ilgili yeni antlaşmalar gündeme gelecektir. Bu antlaşmayı yapma durumunda olanlar, yine süper güçlerdir. Ne demektir Türkiye'nin savunmasını kısa menzilli nükleer silahlara dayatması? Bir süre sonra iki büyük gücün bir araya gelip bu silahlarla ilgili bir karar alması sonucu, Türkiye'nin savunmasının allak bullak olması, bütün anlamını, içeriğini yitirmesi demektir. Tüm dünyada bir nükleer tasfiye süreci başlatılmışken, Türkiye'de nükleer bir tırmanmaya, bugüne kadar tanıdığı olmadığımız bir nükleer tırmanmaya izin vermemek, büyük bir çelişki ve yanlışlık olacaktır...

“Washington’daki son doruk toplantısında, insanlığın vicdanı dile getirilmiştir”

● Sayın Baykal, şimdi sözü, Türkiye genelinde demokratik kitle örgütlerine ve SHP'nin bu konudaki tutumuna getirmek istiyoruz. Siyasal partilerin kitle örgütleriyle işbirliği, günümüz Türkiye'sinde ne kadar gerçekleştirilebiliyor?

DENİZ BAYKAL: Genellikle demokratik kitle örgütleri, toplumun ana siyasal kuruluşları içerisinde çıkmıyor. Bu, onu aşiyor, yani toplumun kurumsal çerçevesinin ötesinde bir zorlamayla kendini gösteriyor ve dolaylı olarak partileri etkiliyor. İşin güzelliği de bir ölçüde bundandır zaten. Siyasal partilerin işlevleri vardır, belli çalışma yöntemleri vardır, yapıları vardır... Onlar, daha ayağı yerde bir takım kuruluşlardır. Angajmanları ve programları vardır. Sivil örgütlenmenin işlevini üstlenmesi, çok daha güçtür. Ama o sivil örgütlenmelerden etkilenmesi çok daha kolaylıkla düşünülebilir. Ben bütün bu hareketleri "güzel hareketler" olarak görüyorum ve Türkiye'nin bunlara ihtiyacı olduğu kanaatindeyim... Sonuç olarak bu işleri sizler götüreceksiniz ve işinize sahip çıkacaksınız. Biz de genel barış sorununa ve silahsızlanma sorununa dönük tavrımızı geliştireceğiz... Bu konuda sizin çalışmalarımızdan etkileneceğiz. Güç de katabiliriz, ama bu sivil örgütlerin işidir, sizin işinizdir... Bu olay, partileri aşan bir olay olmak durumundadır...

● Sayın Baykal, bize böyle bir söyleşi olanağı verdiğiniz için, NÜSHED ve "Son Reçete" adına teşekkür ediyoruz. □

“Karanlık Bir Çağda”

Prof. Dr. Robert Jay LIFTON

“Son Salgın” (*Last Epidemic*) adlı yapıt, “Toplumsal Sorumluluk İçin Hekimler” (*Physicians for Social Responsibility*) ve “Yaşanabilir Bir Dünya Konseyi” (*Council for a Livable World*) tarafından ortaklaşa derlenmiş, kendi alanlarında tanınan 18 bilim adamının, nükleer savaş tehdidinin çeşitli boyutlarını irdeleyen yazılarını kapsayan bir kitaptır. Kitapta, *Robert Jay Lifton, John E. Meck, Victor W. Sidel, John Kenneth Galbraith, Yevgeni Çazov, Herbert Scoville, Kosta Tsipis, John David Isaacs, J. Carson Mark, Bernard T. Feld, Patricia J. Lindop, Joseph Rotblat, Stuart C. Finch, Howard H. Hiatt, Jack Geiger, John D. Constable, Herbert Abrams, Roger Fisher, Bernard Lown ve Peter G. Joseph*’in makaleleri yer almaktadır. Aşağıda, bu kitabın, Yale Üniversitesi psikiyatri profesörlerinden *Robert Jay Lifton* tarafından kaleme alınan “*In the Dark Age*” (“Karanlık Bir Çağda”) adlı bölümünü sunuyoruz. Profesör *Lifton*, “*Death in Life: Survivors of Hiroshima*”, “*The Broken Connection*” ve “*Six Deaths/Six Lives: Potraits from Modern Japan*” adlı kitapların da yazarıdır.

Bugün artık “hekim sorumluluğu” kavramı, insan soyunun sürekliliğini tehdit eden tehlikelere karşı, gerekli mesleki etkinlikleri kapsayacak biçimde gelişmek durumundadır. Bu gereklilik, bugüne değin süregelen bireysel hekim—hasta ilişkisine göre nitel anlamda farklı bir bakış açısı getirmektedir. Bu kavramın özümsemesi kolay olmayacaktır. Ancak, yaşadığımız çağın özellikleri göz önüne alındığında, hekimlerin böyle bir sorumluluktan kaçınmaları düşünülemez. Eğer mesleki deneyimimizi ve bilgimizi olası bir nükleer savaşın önlenmesi yolunda kullanmaktan kaçınırsak, böyle bir nükleer savaş sonucunda, mesleki bilgilerimizi sunabileceğimiz ne bir muayenehane, ne bir hastane, ne de bir toplum kalacaktır.

Hiroşima deneyimi, bugün var olan nükleer silahların gücü göz önüne alındığında, olası bir nükleer savaşın sonuçlarına ışık tutmaktan çok uzaktır. Bugünün nükleer silahları, Hiroşima’ya atılan bombayla karşılaştırılmayacak kadar büyük bir yok etme gücüne sahiptir. Ancak gene de, Hiroşima’ya atılan bu küçük bomba, nükleer çağın *Homo Nuclearis* üzerinde yarattığı ruhsal etkiler konusunda bir ölçüde örnek olabilir. Bu etkiler, insanın her şeyi sınırlar içerisinde algılamaya yönelik mantık düzeninin, sınırsız bir yok etme gücü karşısındaki algılama güçlüğüyle; Hiroşima örneği özelinde kurtulanların, doğal ölümün tersine, toplu, mantıksız ve anlaşılması güç bir yok oluşla yüz yüze gelmeleriyle sıkı sıkıya bağlantılıdır. Kruşçev’in dediği gibi, bir nükleer savaş sonrası canlı kalanlar, ölenlere imreneceklerdir. Dahası, bu kişiler, sürekli ölüm olgusuyla birlikte yaşayacaklardır.

Hiroşima üzerinde atom bombası patladığında, Hiroşima’daki her birey, ölümü yaşamıştır. Bu deneyim, dört ayrı zaman kesitine yayılmış ve daha sonra ölümle sınırlı birey yaşamını aşarak sınırsızlaşmış, bir anlamda ölümsüzleşmiştir.

Birinci kesit, bombanın düştüğü anda, bireyin çevresinde, ölen, ölmekte olan ve ölümcül yaralar alan bireylerin oluşturduğu tablo yaşanmıştır. Birinci kesitin temel ruhsal bileşeni, doğal bir yaşam sürecinin ansızın kesilecek, korkunç bir boyutta ölümle yüz yüze gelmesidir. Bu, bireyin önce öleceğini düşünmesi ile başlayan, daha sonra dünyanın bütünüyle yok olduğunu düşünmesiyle süren bir kesittir.

Bir profesör, bu kesite ilişkin yaşadıklarını şöyle anlatmaktadır: “Tüm bedenim, her şey kapkara görünüyordu; bütünüyle kara, ve o an dünyanın yok olduğunu düşündüm”. Bir Protestan papaz da kentte yaşadıklarını anlatırken şöyle diyordu: “Herkesin öldüğünü düşündüm. Tüm kent yıkılmıştı. Ailemin ölmüş olacağını düşündüm. Yaşamam önemli değildi. Tüm Hiroşima’nın, Japonya’nın, insanlığın yok olduğunu sandım.” Bir kadın yazar da, o ân’a ilişkin olarak, “Bunun savaşla bir ilgisi olabileceğini düşünmedim; çocukluğumda okuduğum, dünyanın sonuyla ilgili olayın başladığını sandım” demektedir.

Görüştüğüm kişiler, kentte kimin yaşayıp kimin öldüğü konusunda bir karmaşa yaşadığını belirttiler. Pek çoğu, “Gerçekten yaşayıp yaşamadığımdan emin değilim” derken, gerçeğe düşü ayrıramayan bir sürü insanın, sokaklarda amaçsızca dolaştığını anlatıyorlardı. Temel belirti, ölümle yaşamı ayıran çizginin kırılmasıydı.

Ölümle yüz yüze gelişin yaşandığı ikinci kesitse, benim “yenilemez salgın” diye adlandırdığım, birbiri ardına gelen akut rahatsızlıklardı. Hiroşima’daki yıkımdan kurtulanlarda ve çevrelerindeki insanlarda, bombanın patlamasından dakikalar, saatler, günler, hatta aylar sonra, nedeni bir türlü anlaşılmayan gizemli bir biçimde sık sık hastalıklar görülmektedir. Bu hastalıklar, kanlı dışkılama, iştahsızlık ve yüksek ateşle görülen gastrointestinal rahatsızlıklar ile tüm bedensel deliklerde ve deri altında uç veren kanamalarıdır. Daha sonra tüm beden kılları dökülmüştü. O günkü bilgi düzeyi göz önüne alındığında, bu hastalıklar konusunda kimse doyurucu bir açıklama getiremiyordu. Bu durum, Hiroşima’da sağ kalanlara, bombanın yalnızca büyük bir yıkıma ve ölüme yol açmakla kalmayıp, ayrıca onları her an öldürebilecek birçok etkiyi üzerlerinde bıraktığını düşündürmüştü. Sık sık yayılan söylentiler, korkunun boyutlarını görmek açısından anlamlıdır. Öngörülebilirliği gibi, ilk yayılan söylentiler, Hiroşima’daki yıkımdan kurtulanların 2-3 yıl içinde öleceklerine, kentin 75 yıl boyunca ölü kalacağına ilişkindi. Bana iletilen başka bir söylentiye daha duygusal bir boyuttaydı: Hiroşima’da bir daha ağaçlar, çimenler ve çiçekler olmayacaktı. Bu söylentinin altında yatan, kentte yaşamın kökünden kurduğunu

inancıydı ve bu yalınlık, ölümün ötesine uzanan bir boyuttu.

Ölümle yüz yüze gelmenin üçüncü kesiti, yıllar sonra radyasyonun geç etkileri sonucu ölümleri kapsamaktadır. 1940’ların sonu, 1950’lerin başında, “Atom Bombası Hastalığı” konuşulmaya başlandı. Bu durumun bilimsellikten uzak olduğu söylenebilirdi, gene de ruhsal olarak çok korkutucuydu. Hiroşima da radyasyon alanları arasında kösemi olgularının arttığının belirlenmesinden dolayı, “Atom Bombası Hastalığı”, lösemiyle özdeşleştiriliyordu. Lösemi belirtilerinin çoğu, radyasyon sonrası ortaya çıkan akut belirtilere benziyordu.

Hiroşima’nın yarattığı hastalıkların çoğu, tıbbi olarak hâlâ belirsizdir ve henüz tümü ele alınmamıştır. Kimi bulgular saptanmışsa da, karşılaştırmalı deneysel incelemelerin olmaması yüzünden, kimse hiçbir şeyden emin değildir. Bu durum da, Hiroşima’daki yakımdan kurtulanların kaygılarının artmasına neden olmakta, düşük algınlığından kansere dek uzanan bir düzlemde, sürekli ölüm korkusu içinde olmaları sonucunu doğurmaktadır.

İkinci kuşağa aktarılan genetik bozukluklar, hâlâ kaygı vericidir ve kimse, Hiroşima’daki yakımdan sağ kurtulanların soyunda bu bozuklukların olmayacağını öne sürememektedir. Bu durum, bir sonsuz ölüm olasılıkları zinciri oluşturmaktadır. Bugün olmazsa yarın, bu kuşakta olmazsa gelecek kuşakta ölümcül bir bozukluğun ortaya çıkma olasılığı vardır.

Ölümle yüz yüze gelmenin yaşandığı dördüncü kesitse, sürmekte olan bir durumdur. Bu, “Hiroşima’dan kurtulan birey kişiliği” ya da benim deyimimle, “ölü ya da ölü gibi duyumsayan birey kimliği” olarak tanımlanmaktadır.

Pek çok kurban, bir noktaya kadar iyileşebilmişlerdir. Çoğu, belli kısıtlamalarla karşılaşsalar da çalışmaktadır ve evlidirler. Kısıtlamalar, bu kişilerin radyasyona bağlı rahatsızlıklarından dolayı, zayıf ve güçsüz düştükleri ve yaptıkları işin daha az güvenilir olacağı ya da genetik olarak bozuk ana-babalara olacakları savına dayanmaktadır. Ayrıca bu kişilerin ‘bulaşıcı’ ya da başkalarını tehdit eden hastalıklar taşıdıkları kanısı, toplumda çok yaygındır. Birçok kişi, bu nedenle kendisini onlardan sakınmaya, uzakta durmaya özen göstermektedir.

Bugün Hiroşima yeniden inşa edilmiştir; ancak, toplumsal yıkım henüz onarılmamıştır. Bu denli ‘küçük’ bir bomba, korkunç bir yıkıma yol açmıştır: Hiçbir zaman sonu gelmeyecek bir ölüm olasılıkları zinciri, sürekli bir ölüm korkusu ve kurbanların sanki insan soyuna zararlı bir hastalığın etkisindeymişcesine toplumdan dışlanması.

Arasıra, Hiroşima’daki kişilerin bilgisizliklerinin, ruhsal yıkıntının bu noktaya gelmesindeki ana nedenlerden biri olduğu savunulmaktadır. Katılmıyorum. Bugün kişiler, radyasyonun etkileri konusunda bilgili oldukları halde, “Yenilemez Salgın” kavramı, hâlâ gündemdedir. Üstelik, radyasyonun etkilerinin daha iyi saptanabildiği günümüzde, ruhsal yıkımın daha da ciddi olması olasılığı vardır. Bomba düştükten sonra, bilgili olmak çok büyük bir avantaj sağlayamaz gibi görünüyor.

Hiroşima örneğinde önemle üzerinde durulması gereken bir nokta daha vardır: Hiroşima dışından kişiler, halka yardım koşmuşlardı. Yakın kentlerden gelen hekimler ve gönüllü gruplar, kurbanlara yardım ellerini uzatmışlardı. Gerçi yardım düzensiz ve

yetersizdi, ilk yıllarda tıbbi bakımsızlıktan ölen çok olmuştur; ama Hiroşima dışında bir dünya vardı ve hâlâ oradaydı işte... Bugünün silahlarıyla ne tıbbi yardım sağlanabilecek, ne de kurtulanların varınlarına umutlu bakabilmeleri için bir dış dünya kalacaktır. Edward Teller, "The Legacy of Hiroshima" adlı son derece yanıltıcı kitabında, nükleer silahların gerektiğinde sınırlı bir bölgede cesurca kullanılmasının ve bir nükleer saldırıdan kurtulabilmek için hazır olunmasının en akıllıca davranış olacağını savunmaktadır. Bu, ölüm korkan, çilgin bir mantıktır.

Onun gibi Herman Kahn da "korkak olmayan" ya da "mantıklı" bir kişinin, nükleer bir saldırıdan kurtulduğunda, "endüstri işçilerinin barış zamanında karşı karşıya oldukları tehlikeyle, belki biraz daha fazlasıyla yüz yüze olduğunu kabul etmeye hazır ve istekli olması" gerektiğini savunmaktadır. Kahn şöyle bir örnek de verebilmektedir: Büyük olasılıkla radyasyona bağlı rahatsızlığı olan bir kişiye, "Şu sayaca bir göz at, yalnızca 10 rem radyasyon almışsın; neden kusuyorsun? Kendine gel ve işine devam et" denmelidir. Oysa nükleer bir savaş sonrası, anatomik ve fizyolojik olarak bizlerden bir farkı olmayan Hiroşima kurbanlarında ortaya çıkan tüm belirtileri, belki kimi küçük ayrımlarla göstereceğimiz ortadadır ve bunu bilmek bile, nükleer savaşa karşı olmak için yeterlidir.

"Kıyamet" kavramı, yüzyıllardır dinsel bir kavram olarak yeryüzünde yaşamaktadır. Ancak, görünen odur ki, insan kendi teknolojiyle kendi sonunu hazırlamaktadır. İnsanın ruhsal gelişimi, henüz nükleer gelişime ayak uydurabilmiş değildir. Bugüne kadar, gerek savaşlar, gerek başka nedenlerden kaynaklanmış tüm yıkımlarda, insan soyu var olmayı sürdürmüştür. İnsanda, Paul Tillich'in "Mutlak Amaç" diye tanımladığı bir tür "ölümsüzlük güdüsü" vardır. Bu güdü, bilinç düzeyinde ölümün yadsınması değil, tersine, ölümlü olmanın bilinciyle ortaya çıkar. Birey, kültürel bir varlıktır; kendinden önce yaşayanlar olduğunu, kendinden sonra da yaşayanlar olacağını bilir. Bu nedenle birey, kendi çocuklarında yaşama güdüsüne sahiptir ve bu, bir tür biyolojik ölümsüzlük simgesidir.

Ölümsüzlük güdüsünün bir başka dışavurum biçimi de, bireyin, arkadaşlarına, öğrencilerine ya da topluma bilgi aktarımı ya da yaratıcılığı yoluyla içerilmesidir. Bu, bireyin ardında bıraktığı etkidir.

Bir başka dışavurum biçimi dinseldir: Temelinde, bedensel ölüm sonrası bir yaşamın ya da yaşam benzeri bir olgunun var olduğu savına dayanır ve bir anlamda ölümün ruhsal boyutta yenilmesidir.

Başka bir biçim de, bireyin doğayla sonsuz, bitmez bir ilişki içinde olduğunu duyumsamasıdır. İnsanın doğa içinde yaşamayı seçmesi, salt endüstri-sonrası toplum'dan kaçma isteği ile bağlantılı değildir. Bunda, ölümsüzlük güdüsünün bu biçimde dışavurumunun da önemi vardır. Ve son olarak, geleneksel yöntemler çerçevesinde, doğaötesi ruhsal deneyimler yoluyla zamanın, son çözümlemede ölümün aşılmasıdır. Bu, ilaçlar, meditasyon ya da aşırı dinsel kültürlerde törenler yoluyla ölümden edilgen bir kaçış sağlamaya, bir içdinginliği yaratmaya yöneliktir.

Bu yöntem, her ne kadar düşünürlere ve din adamlarına gerektiğinden fazla önem verilmekteyse de, temelinde bireye ilişkin ruhsal dayanakları da vardır.

ükleer bir savaş sonrası büyük bir soykırım olacağını, ya da insan soyunun tükenebileceğini göz önüne aldığımızda, bu "ölümsüzlük güdüsü"nü sonucunu olan "insanın ölümsüzlüğü"nü sürmeyeceği ortadadır. Hiroşima yıkımından kurtulanların bana aktardıklarına göre, başlarına gelenleri kabullemelerine yardımcı olabilecek hiçbir düşünce düzeni yoktur, dinle biçimlenen dışavurum yöntemleri bile yetersiz kalmaktadır. İnsan, nükleer yıkım kavramını tam anlayabilmiş değildir. Bu nedenle, nükleer bir savaşın yanlış bir hesap, küçük bir hata, milliyetçi akımlar ya da ideolojik gerekçeler sonucu her an başlayabileceğini düşünemekte, gene de sanki böyle bir tehlike yokmuş gibi günlük uğraşlarına, işlerine ve yaşamına devam edilmektedir. Bu çifte standartla birlikte yaşıyor olmak, bireyi etkisizleştirmektedir ve bunun sonucu, nükleer tehdidin yok edilmesinde çok yararlı olacak global bir enerji ve tutum ortaya çıkamamaktadır.

"Kendini aldatma, her toplumda vardır. Amerikan toplumunda bunun örneklerinden biri, soykırımlara gözlerini kapama olgusudur"

Çarpıcı olan bir başka olgu da bireyin nükleer tehdit konusunda duyarsızlaşması, yani duyarlı olma yeteneğinin ya da isteğinin azalmasıdır. Ruhsal baskılama mekanizmaları tüm bireylerde vardır ve bu mekanizma, silah üreticilerince, kendi çıkarları doğrultusunda ustalıkla kullanılmakta ve yönlendirilmektedir.

Daha da kötüsü, benim "Nükleerizm Dini" diye adlandırdığım olgudur:

İnsanoğlunun yok oluşuna yol açacak silahların, "insanlığın kurtarıcısı" olarak görülmesi olgusudur bu. Robert Oppenheimer, atom bombasının atılmasının insanlığa dert olacağını, dolayısıyla belki bir daha savaş olmayacağını düşünmüştü. Düşülen yanlış, temelde aynıdır: Bombanın diplomatik olarak

kullanılabileceği, daha başka yollarla kazanılmayacağına inanılan bir hedefe, bomba yoluyla varılabileceği inancı... Bu, insan emeğinin ve yeteneğinin yerine bombanın konulması çabasıdır. Kendini ilk atom bombasının yapımına adanmış olan Oppenheimer, sonunda bir reddetme duygusuyla dolmuştu; ama bu, ilk atom bombası çalışmalarının değil, daha büyük bir termonükleer bomba yapımı çalışmalarının başında oluşmuştu. Bunun üzerine Oppenheimer, nükleer silahların insana yalnızca bir canlı ırkı olarak değil, düşünsel düzlemde de zararlı olduğu konusunda güçlü yazılar yazmıştı. Ve bunu yaptığı anda da çarmıha gerilmişti.

Kendini aldatma, her toplumda vardır. Amerikan toplumunda bunun örneklerinden biri, soykırımlara gözlerini kapama olgusudur. Bu olgu, ağır ağır da olsa değişmektedir ve geçmişteki soykırımlar tartışılmaya başlanmıştır. Ancak, gelecekteki olası soykırım tehditleri hâlâ derinliğine tartışılmaktan uzaktır. Tartışıldığında, soykırımın benimsenmesine, kanıksatılmasına yönelik çok büyük çabalar harcanmaktadır. Hemen herkes, nükleer silahlara ilişkin yumuşalmış terimleri bilmektedir: "Savunma silahları", "konuşlandırma", "değişim"... Yine de bazen, bu kendini aldatma çemberini kıran olaylar da oluyor: Bunlardan biri, Three Mile Island'daki nükleer reaktör kazası, öteki ise onunla ilgisiz gibi görünen "Holocaust: Soykırım" filminin gösterime girmesiydi. Her iki olay da olağandışı tepkilere neden olmuştu. Kanımca bunlar, kendi başlarına tepki ve kaygılara kaynaklık etmemişler, daha önceden var olan, ancak baskılanan korku ve kaygıları açığa çıkartmışlardır. Böyle oluşmuş bir bilinçlenmenin ipuçları yakalanabilir; duyarsızlığı yenmek için belli bir miktar kaygıya gereksinim vardır. Sözü edilen duyarsızlaşma, bireyi rahatlatan ve kaygı yaratan konularda düşünmesini engelleyen ruhsal bir duyarsızlaşmadır ve bu duyarsızlaşma bireylerde bir arada ortaya çıkınca, insan soyunun sürekliliği açısından çok büyük bir tehdit oluşturmaktadır. Dikkatli olmak gereklidir; uygun gerilim düzeyini tutturmak güçtür, ancak bu konuda sürekli bir uğraş verilmelidir. Etkin olabilmek için, ilk adımda nükleer silahların tüm tehlikelerinin bilinmesi gereksizdir; sonuç olarak varılacak nokta, insanlığın tehdit altında olduğudur. Bir başka yoldan nükleer silahlanmanın bireyi, toplumu ve insan ırkını yok etmek amacı güttüğü ve bunun "yanlış olduğu" gibi insancıl değerler içinde bir saptama yapmak, yüzeysel de olsa, bir ahlaksal perspektifin yakalanmasına yardımcı olacaktır. Ancak bundan sonra, nükleer savaşa ilişkin öteki verilerin aktarılması anlamlıdır; insan, belli ahlaksal perspektifler yakalanamadıkça, verilecek verileri kulak arkası etmeye eğilimlidir.

Bu konudaki bilinçliliğin, nitel bir değişimle, daha gelişkin bir noktaya vardığını söylemek için vakit henüz erken. Bu, Amerikan toplumunda, "farkında olmaya doğru" bir yöneliştir; tıpkı Vietnam savaşının, barışa doğru bir yönelişe yol açtığının söylendiği gibi. Ve, ne olursa olsun, bu birikim nasıl gelişirse gelişsin, kesin olan, hepimizin bu sürecin doğrudan içinde olduğumuzdur.

Theodore Roethke'nin beni çok etkileyen bir düzesi vardır:

"Karanlık bir çağda, görmeye başlar göz..." □

(Özetleyerek Çeviren :
Y. Emre KOCABAŞOĞLU)

IPPNW 7. KONGRESİ

KONGRE BELGELERİNDEN

- 1 "İnanıyoruz ki, nükleer silahlara karşı Doğu ve Batı'nın ortak tutkusu, dünyada askersel harcamaların yol açtığı kanamayı durdurmak için gerekli güveni yaratacaktır.
- 2 Nükleer caydırıcılığın barışı sağladığını ileri sürenler, şu matematiksel kesinliği unutmaktadırlar: Nükleer caydırıcılık, kaçınılmaz olarak nükleer felâkete yol açar.
- 3 On yıl önce çiçek hastalığı, dünya çapında büyük bir kampanya ile yok edilmişti. Bugün üç saatlik nükleer silahlanmaya harcanan para, bu kampanyanın giderleriyle eşdeğerdedir."

(IPPNW'nin "İNANDIKLARIMIZ" adlı belgesinden,
7. Kongre, Moskova, 29 Mayıs-1 Haziran 1987)

Nükleer Savaşın Önlenmesi için Uluslararası Hekimler Birliği'nin (IPPNW) 7. Kongresi, 29 Mayıs-1 Haziran tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Toplantıya, 55 ülkeden 2 bin 500 delege katıldı. Gözlemci olarak gelen hekimler ve tıp öğrencileri ile birlikte katılım 5 bine ulaştı.

Toplantı, 29 Mayıs günü spor sarayında, Amerika'lı başkan Prof. Dr. Bernard Lown'un konuşması ile açıldı.

IPPNW'DEN NÜSHED'E TEŞEKKÜR MESAJI

NÜSHED Genel Başkanı Prof. Dr. Leziz Onaran, ABD'de nükleer denemelerin yapıldığı Nevada eyaletinin Las Vegas kentinde 15-16 Ocak 1988 günleri gerçekleştirilen "Nükleer Denemelerin Yasaklanması Konusunda Uluslararası Bilimsel Sempozyum"a bir başarı telgrafı gönderdi.

"Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği" (IPPNW) Halkla İlişkiler Yönetmeni ve Sempozyum Koordinatörü Peter Zheutlin'nden, 19 Ocak 1988'de NÜSHED Başkanı'na şu karşılık geldi:

"Nükleer deneme yasağıyla ilgili uluslararası bilimsel sempozyumu selamlayan telgraftınız için çok teşekkür ederiz. Mesajınız delegelere iletildi ve sıcak ilgi gördü.

Sempozyum, büyük bir başarıydı. 300 delege ile çok sayıda basın kuruluşu katıldı. İspanya, Norveç, İsveç, İsviçre, İngiltere ve Japonya'dan katılım vardı. İnanıyorum ki bu toplantı, nükleer denemeler sorununu, yaklaşmakta olan ABD Başkanlık yarışında önemli bir tartışma konusu yapmaya yardımcı olacaktır.

Nezaketiniz için, bir kez daha çok teşekkürler. □

Peter Zheutlin"

Açılış toplantısına, aralarında Reagan ve Perez de Cuellar'ın da bulunduğu, 18 ülkenin devlet başkanlarından başarı mesajları geldi.

Açılışta, Sovyet yönetimi adına bir konuşma yapan Politbüro üyesi A. Dobrinin, bir süre önce tek yanlı ilân edilen ve sonra kaldırılan nükleer denemelerin durdurulması konusundaki moratoryumun, Sovyet Hükümeti'nce IPPNW'nin istemi üzerine alınmış olduğunu, yeniden böyle bir istemde bulunulursa, konunun Politbüro'da değerlendirileceğini söyledi ve M. Gorbaçov'un mesajını okudu.

Daha sonra ABD Tennesse Senatörü ve Demokrat Parti'den Başkan adayı Albert Gore bir konuşma yaptı. Nükleer savaşların önlenmesinin yeterli olmadığını kaydeden Senatör Gore, nükleer güçler arasındaki tüm savaşların önlenmesi gerektiğini söyledi.

Uganda Sağlık Bakanı Ruhakana Rugunda, çiçek hastalığının yok edilmesinin öykü-

• IPPNW'NİN MOSKOVA'DA YAPILAN 7. KONGRESİ'NDEN BİR GÖRÜNÜŞ...

IPPNW, AFRİKA'DA ÖRGÜTLENİYOR

IPPNW'nin Afrika'daki kuruluşları, Alt Sahra bölgesini bir uçtan bir uca dolaşıyorlar. "Kıydan Kırya" belgisiyle sürdürülen çalışmalar ilgiyle karşılanıyor. Böylece, Afrika uluslarının önde gelen hekimleri, IPPNW'nin amaçları ve yöneticileriyle tanışma olanağını buluyorlar.

sünü anlattı ve nükleer silahlanma için ayrılan paranın tüberküloz, sıtma, sifiliz gibi bulaşıcı hastalıkların eradike edilmesine ayrılması durumunda, bu hastalıkların tümünün yeryüzünden silinebileceğini belirtti. Dr. Rugunda, "Bu aynı zamanda, tıpkı çiçek gibi, nükleer savaş tehdidinin de eradike edilmesi demektir" biçiminde konuştu.

Dr. Rugunda'nın konuşmasından sonra, dünyadan çiçeğin eradikasyonu için hizmetleri geçen 4 hekime (Dr. Henderson/ABD, Dr. Jidanou/SSCB, Dr. Sharma/Hindistan, Dr. Ciro de Guadios/Brezilya, IPPNW adına onur plakeleri verildi.

Toplantı, ikinci gününden itibaren, çeşitli bilimsel bildirilerin sunulup tartışıldığı daha spesifik oturumlarla sürdü.

1 Haziran günü yapılan çok görkemli bir kapanış oturumu ile 7. Kongre sona erdi. Bu kongrede, 8. Kongre'nin Montreal'de, 9. Kongre'nin de bir sonraki yıl Hiroşima'da yapılması kararlaştırıldı.

7. Kongre'nin kapanışından sonra, IPPNW'nin yeni Yürütme Kurulu, SSCB önderi Mihail Gorbaçov tarafından kabul edildi. □

**PROFESSIONS FOR WORLD
DISARMAMENT & DEVELOPMENT**

İNGİLTERE ULUSAL BARIŞ ÖRGÜTLERİNİN KONGRESİ

İngiltere'de silahsızlanma ve dünya barışı için savaşım veren 17 meslek örgütünün oluşturduğu birlik, 4. Yıllık Konferansı, 5 Aralık 1987 tarihinde Londra'da toplandı. "Silahlanma ve Üçüncü Dünya Bunaltımı" adıyla düzenlenen Konferansa, çeşitli kuruluşları temsilen Charlotte Waterlow, Ken Caldwell, Jim Howard, Roger Riddell, Bill Hodgson ve Sir Gordon Wolstenholme birer

bildiri sundular.

Sanatçılardan teknokratlara, öğretmenlerden hukukçulara uzanan çok geniş bir toplum kesiminin temsil edildiği toplantıda, Birleşmiş Milletler'in silahsızlanmaya ilişkin raporları, silah ticareti, silahsızlanmanın ekonomisi ve meslek örgütlerinin rolü gibi konular tartışıldı.

KONGRESİNE KATILAN ÖRGÜTLER

- 1 - Barış İçin Mimarlar,
- 2 - Nükleer Silahsızlanma İçin İnşaat Mühendisleri,
- 3 - Nükleer Silahlara Karşı Rahipler,
- 4 - Barış İçin Elektronikçiler ve Bilgisayarçılar,
- 5 - Nükleer Sona Karşı Gazeteciler,
- 6 - Nükleer Silahsızlanma İçin Avukatlar,
- 7 - Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği,
- 8 - Nükleer Silahlara Karşı Tıbbi Kampanya,
- 9 - Nükleer Silahsızlanma İçin Adalet Mensupları,
- 10 - Nükleer Silahlara Karşı Müzisyenler,
- 11 - Barış İçin Psikologlar,
- 12 - Nükleer Silahlara Karşı Bilim Adamları,
- 13 - Barış İçin Öğretmenler,
- 14 - Barış İçin Sanatçılar,
- 15 - İngiltere Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği,
- 16 - Veterinerlerin Nükleer Silahlara İlişkin Bilgilendirme Grubu,
- 17 - Nükleersiz Gelecek İçin Çiftçiler.

VITAL SIGNS

January 1988

Vol. 1, No. 1

IPPNW'NİN YENİ YAYINI "VITAL SIGNS" ÇIKTI

IPPNW'nin yeni süreli yayını "Vital Signs" (Yaşamsal Bulgular), Ocak 1988 tarihinde yayımlandı. Bundan böyle her ay yayımlanması tasarlanan haber bülteninde, "Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği"nin yanı sıra, bu kuruluşa bağlı ulusal örgütlerin haberlerine de yer verilecek. "Vital Signs"ın ilk sayısında, özellikle "Nükleer Dene Yasağı Dünya Kampanyası"na ilişkin haberlere ve açıklamalara geniş yer ayrıldı.

IPPNW F. ALMANYA SEKSIYONU 7. KONGRESİ ESSEN'DE YAPILDI

Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Uluslararası Hekimler Birliği (IPPNW) Federal Almanya Seksiyonu'nun 7. Kongresi, 6-8 Kasım 1987 tarihlerinde, Essen-Grugahelle'de yapıldı. 2 bin 200'ü üye olmak üzere, yaklaşık 5 bin kişinin izlediği Kongre'de, 14 yabancı ülkeden konuklar da bulundu.

IPPNW Essen hekimleri adına Kongre'nin açış konuşmasını yapan Dr. Walter Popp, Türkiye'deki hekimlerin nükleer savaşa karşı tutumlarını överek, "Biz, Türkiyeli hekimlerin hangi koşullarda çalıştıklarını ve bu hareketi sürdürürken ne gibi zorluklarla karşılaştıklarını biliyor, onları buradan selamlıyoruz" dedi.

IPPNW başkanlarından Amerikalı Prof. Dr. Bernard Lown, Sovyet Prof. Dr. Leonid A. İlyin ve Federal Almanya Seksiyonu Başkanı Prof. Dr. Horst-Eberhard Richter, Ankara 5 No'lu İdare Mahkemesi kararından sonra, Nükleer Savaşın Önlenmesi İçin Hekimler Derneği'nin Türkiye'de yeniden çalışmalarına başlamasından duydukları sevinçli dile getirdiler. IPPNW yöneticileri, Türkiyeli meslektaşlarını, 1988'de Kanada'nın Montreal kentinde yapılacak olan Genel Kurul Toplantısı'na çağırıldılar.

Federal Almanya Seksiyon Başkanı Prof. Dr. Richter, Essen'deki Kongre'de yaptığı konuşmada, Gorbaçov-Reagan doruk toplantısı dolayısıyla, bu tarihsel buluşmayı selamlamak üzere Washington'a göndermeyi kararlaştırdıkları 10 çocuktan birinin Türk olduğunu açıkladı.

Kongre'de, Federal Almanya'da yaşayan Türk hekimlerinden Dr. Serol Teber, Dr. Balkar Yekebaşı, Dr. Tülin Tarakçıoğlu, Dr. Bülent Tarakçıoğlu ve Dr. Hayati Şener de yer aldılar.

Çeşitli bildirilerin sunulduğu; tartışma ve açık oturumların yapıldığı; konser, tiyatro ve film gösterilerinin gerçekleştirildiği Kongre, 1. ve 2. Dünya Savaşları'nda yaşamalarını yitirenlerin mezarlarının ziyaret edilmesiyle sona erdi. □

